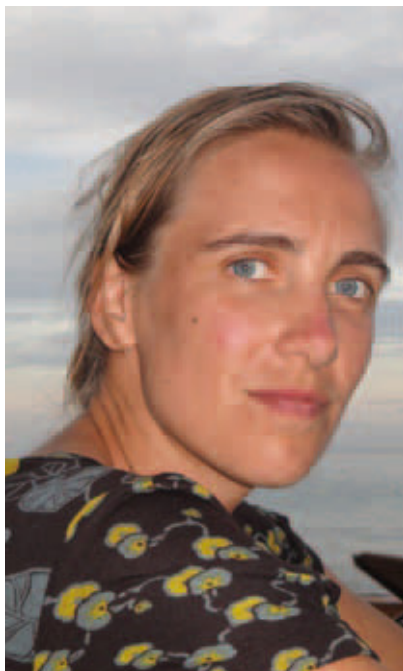

Gerookt vlees

Piepend zit mevrouw Jurrens voor me. Haar ogen kijken me onrustig aan. Vlassig haar, diepe groeven rond haar mond en de geur van tabak om haar heen. Ze verdwijnt bijna in haar grote trenchcoat en wijde spijkerbroek. In haar hand heeft ze een plastic tas, hierin bewaart ze haar medicijnen. Die gebruikt ze eigenlijk nooit want die dingen werken toch niet. Anders zou ze hier niet zitten. Ze gaat liever niet naar de dokter. 'Rookt u?' vraag ik terwijl ik de saturatiemeter op haar geelverkleurde vinger zet. 'Nou... vandaag... even... niet,' antwoordt ze puffend. Ondertussen pak ik de voorzetkamer en de medicijnen. Ze neemt een paar diepe halen. Dat lucht op. Vandaag werken de medicijnen dan toch een beetje. Met een recept in haar hand loopt mevrouw Jurrens naar buiten. Ik zie haar morgen weer terug.

Op een gemiddelde werkdag heb ik minstens drie tot vier consulten waarbij roken een rol speelt. Tijdens sommige van deze consulten probeer ik dit te bespreken. Nu het stoppen weer wordt vergoed willen patiënten steeds vaker een stoppoging wagen. Ze hopen

er met een tabletje vanaf te komen. Of ze hebben hoge verwachtingen van de begeleiding bij het stoppen, omdat de buurvrouw zo enthousiast was over die leuke praktijkondersteuner. En stoppen met roken levert de patiënt ook geld op. De gemiddelde roker is toch zo'n 30 euro per week kwijt aan zijn verslaving. Maar niet iedereen mag klakkeloos worden doorgestuurd voor een afspraak. Laatst lieten de praktijkondersteuners duidelijk weten dat alleen gemotiveerde mensen een afspraak konden krijgen. Ze hadden geen zin om tijd en energie te investeren in patiënten die er zelf niets voor willen doen. Aan de huisarts de taak om de gemotiveerde patiënten eruit te halen.

Dit vind ik een lastige taak. Niet bij alle patiënten. Niet bij de patiënten die zelf willen stoppen. Maar wel bij diegenen bij wie ik het onderwerp ter sprake breng. Wanneer patiënten te kennen geven niet te willen stoppen, of geen zin hebben erover te praten, krijg ik vaak een gewetensconflict. Want als dokter vind ik dat ik over het onderwerp moet doorgaan, mijn patiënten goed moet voorlichten en ze moet adviseren om te stoppen. Maar tegelijkertijd vind ik het ook betuttelend. Omdat ik mijn plicht als dokter wil nakomen ga ik regelmatig toch door over het onderwerp. Dan volgt er vaak een discussie waarin ik pal tegenover de patiënt kom te staan. De patiënt die niet wil stoppen tegen de dokter die dat heel onverstandig vindt. Dit levert nooit meer op dan een spreekkamer vol frustraties.

Ik besprak dit met een collega. Die zei dat ik mijn doel moest aanpassen. Ik moest niet zo gefocust zijn om die patiënt aan het stoppen te krijgen. Het is veel leuker en effectiever om te achterhalen waarom die patiënt rookt. Wat is de motivatie om WEL te roken? Wanneer je dat weet, begrijp je veel beter wat het voor de patiënt betekent wanneer hij stopt. Daarmee kom je naast de patiënt te staan. Ik moest meer bezig zijn met het begrijpen in plaats van het overtuigen van de patiënt. Het klonk allemaal erg logisch. Ik besloot deze vraag de aankomende weken aan iedere rokende patiënt te stellen. Ik kreeg de

meest uiteenlopende en verrassende antwoorden. De ene patiënt rookt omdat hij anders niet kan poepen, een andere omdat ze er zo dun van blijft. Weer een ander omdat hij dankzij het roken even naar buiten kan wanneer de spanning thuis te hoog oploopt. De beste reden was die van een patiënt die ooit had gelezen dat hij minder snel dement zou worden door te roken. Waar hij dat had gelezen wist hij niet meer. Maar de meeste patiënten hebben eigenlijk geen flauw idee waarom ze roken. Ze doen het gewoon. Na hun verhalen houd ik meestal even mijn mond. En tot mijn verbazing gebruikt een enkeling die stilte om te vertellen dat hij eigenlijk weleens zou willen stoppen.

Laatst zag ik mevrouw Jurrens weer. Ze had haar exacerbatie overwonnen en kon weer in volzinnen spreken. De benauwdheid was zo goed als weg. Alleen die irritante hoest wilde maar niet overgaan. Het leek me een goed moment om het roken te bespreken. Mevrouw Jurrens wist ook niet waarom ze rookte. Op de vraag of ze misschien zou willen stoppen antwoordde ze resoluut: 'Nee zeg dokter, waarom zou ik?! Gerookt vlees blijft langer goed!' Ze kon er zelf nog het hardst om lachen. ■

Siri Visser

Siri Visser is derdejaars aios en bijna aios af.